

СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО РЕЛІГІЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті подані результати дослідження, яким є ставлення студентів до релігії, до яких конфесій відносять себе студенти і чи вірять вони в Бога. На основі отриманих результатів розроблені практичні рекомендації щодо можливих шляхів вирішення проблеми.

Ключові слова: соціологія релігії, віра, релігійна течія.

Abstract

The article presents the results of research, which is the ratio of students to religion and religions which students consider themselves and whether they believe in God. On the basis of the results developed practical recommendations on possible solutions to the problem.

Keywords: sociology of religion, belief, religious movement.

Релігія – особлива форма усвідомлення світу, основою якої є віра в надприродне, і яка включає в себе сукупність моральних норм і типів поведінки, обрядів, культових дій та об'єднання людей в організації: церкву, релігійну громаду. Будь-яка релігія включає в себе кілька найважливіших елементів.

Серед них: віра (релігійні почуття, настрої, емоції), вчення (систематизована, спеціально розроблена для даної релігії сукупність принципів, ідей, понять), релігійний культ (сукупність дій, які вчиняють віруючі з метою поклоніння богам, тобто обряди, молитви, проповіді тощо).

Соціологія релігії - це наука, що вивчає релігію як соціальний феномен, тобто вона вивчає релігію як доступні емпіричні методи дослідження розроблені в соціології, соціальну поведінку людини чи груп людей: як утворюються і функціонують релігійні групи й інститути, завдяки чому вони зберігаються чи перестають існувати, які відносини між релігійними групами, чому між ними виникають конфлікти, що лежить в основі релігійних діянь.

Ступінь актуальності даної проблеми в сьогоденні:

Релігія в сучасному світі відіграє роль невід'ємного та активного компоненту більшості соціально-політичних подій, тому майже всі соціально-політичні загострення та конфлікти на своєму ґрунті мають різні віросповідання та, як наслідок, релігійні непорозуміння. Адже переважна більшість населення земної кулі – віруючі, і тому не рахуватися з релігією, а тим більше з релігійним фанатизмом, у його різних модифікаціях і трансформаціях просто неможливо.

Ступінь вивчення та розробки проблеми (які соціологічні дослідження проводились раніше):

Дослідження проведене соціологічною службою Центру Разумкова з 4 по 9 листопада 2016 року. Було опитано 2018 респондентів віком від 18 років у всіх регіонах України, за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними показниками. Вибірка опитування будувалася як багатоступенева, випадкова із квотним відбором респондентів на останньому етапі. Опитування проводилося у 118 поселеннях (67 – міських і 51 – сільських). Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95[2].

До православних себе відносять 64,7% українців. Найбільша кількість православних (39,5%) ідентифікують себе з УПЦ Київського Патріархату. Друга за кількістю група (25,4%) вважає себе "просто православними", 23,3% відносять себе до УПЦ Московського Патріархату. 4,8% - православних – вірні УАПЦ, а 1,3% - безпосередньо "приписують" себе до Руської (Російської) Православної Церкви. Із усіх опитаних греко-католиками вважають себе 8,2%; 1,2% - протестантами, а 0,8% - римо-католиками. 12,7% опитаних ідентифікують себе як «просто християни».

Серед церковних ієрархів найвищою довірою респондентів користується Патріарх Філарет. Повністю або скоріше йому довіряють 39,1% громадян України, скоріше, або зовсім не довіряють 12,9%. Не знають такого 23,5%.

Святославу, Главі Української Греко-Католицької Церкви довіряють повністю, або скоріше довіряють 24,7% опитаних, не довіряють зовсім або скоріше – 11,5%. В той же час не знають такого – 39,5%.

Митрополита Макарія (УАПЦ) не знають 41,2% опитаних. 20,3% повністю або скоріше довіряють йому; зовсім або скоріше йому не довіряють 13,4%. Митрополиту Онуфрію (УПЦ МП) повністю або скоріше довіряють 20,7%. Не довіряють зовсім або скоріше – 26,0%. Не знають його 31,0% опитаних. 44,3% українців, які вважають себе православними, підтримують "необхідність створення в Україні "Єдиної Помісної Православної Церкви, незалежної від інших церковних центрів за межами України?". 25% - не підтримують цю ідею, 30,7% не визначились. 46,2% українців, які відносять себе до православних, підтримують "звернення Верховної Ради України до Вселенського Патріарха Варфоломія із проханням надати автокефалію (незалежність) Православній Церкві в Україні". 18,5% не підтримують; 35,3% сказали, що їм важко відповісти. 21,6% православних вважають, якщо Єдина Українська Помісна Православна Церква буде створена, то її повинен очолити Філарет, Патріарх Київський і всієї України-Руси, Предстоятель Української Православної Церкви Київського Патріархату. 15,6% бачить на посаді глави "особу, яку визначить Вселенський Патріарх Варфоломій". 6,6% православних українців бачать у цій ролі Митрополита Онуфрія, Предстоятеля Української Православної Церкви Московського Патріархату (УПЦ МП). 2,9% вважають, що на чолі об'єднаної Церкви має стати Митрополит Макарій, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ). 52,8% православних вагалися з відповіддю на це питання.

Проблемна ситуація в даній проблемі:

Існує проблемна ситуація, яка полягає в тому, що релігійні конфронтації, під дією соціальних факторів, можуть по-різному проявлятися. Іноді серед небезпек, що підстерігають молодь, слід остерігатися сект. Адже проблема існування та діяльності сект на сьогоднішній день досить актуальна. Багато людей, недостатньо знаючи всі аспекти цієї справи, вступають у дані релігійні організації. Це призводить до зруйнування сімей і зламанним життям. У нашій країні, за даними фахівців, зараз налічується від 3 до 5 мільйонів adeptів релігійних сект, з яких у віці до 18 років - близько 500 тисяч, а від 18 до 25 років - 1 мільйон осіб [3].

У березні 2017 року ми провели дослідження на тему «Ставлення студентської молоді до релігії».

Об'єктом даного соціологічного дослідження є студенти Вінницького Національного Університету, факультету Комп'ютерних систем та автоматики, груп 1 та 2 АВ-146. Об'єкт складається з 29 осіб, усі чоловічої статі, віком від 18 до 22 років.

Предметом соціологічного дослідження є ставлення студентів до церков різних конфесій та їх думки стосовно створення в Україні Єдиної Помісної Православної Церкви.

Метою даного соціологічного дослідження є з'ясувати, до яких конфесій відносять себе студенти та чи вірять вони в Бога, на основі отриманих результатів сформулювати висновки про відношення студентів до релігії.

В ході соціологічного дослідження було отримано такі результати:

Опитано 29 осіб чоловічої статі, віком 18 років - 3 особи (10,3%), 19 років - 2 особи (6,7%), 20 років - 18 осіб (62%) та 22 років - 1 особа (3,5%), 86,2% з яких народилися в Вінниці та 13,8% в інших населених пунктах.

На питання " Ви вірите в Бога?" 55,2% респондентів відповіли, що вірять в Бога (16 чоловік, всі сповідують Християнство), 44,8% відмітили, що вони атеїсти. Це свідчить про те, що майже половина студентської молоді не вірять в Бога. Серед опитаних не виявилось людей, які сповідують, якусь іншу релігію, крім Християнства.

20,7% опитаних вважають себе прихожанами православних церков Київського патріархату (6 чоловік), 20,7% православних церков Московського патріархату(6 чоловік), 13,8% є католиками(4 чоловіка), 44,8% – не віруючі(13 чоловік). Із цього можна зробити висновок, що переважна більшість віруючих респондентів відносять себе до Православної вітки християнства.

На питання «Хто є патріархом УПЦ Київського патріархату?» правильну відповідь дали тільки 8 людей (27,6%), що свідчить про досить малу обізнаність студентів про керівництво УПЦ Київського патріархату.

Тільки 27,6% респондентів довіряє своїй церкві(8 чоловік), 13,8% сомнівається в правильності дій церкви(4 людини), 58,62% не довіряють церкві(17 чоловік).

На питання: «Як часто ви відвідуєте церкву?» 13,8% відповіли, що ходять в церкву кожний тиждень(4 людини), 17,2% ходять в церкву час від часу(5 людей), тільки по великих святах відвідують церкву 20,7% опитаних (6 людей) та 48,28% взагалі не відвідують церкву(14 людей).

31% опитаних вважають, що інші релігії мають право існувати, 17,2% респондентів вважають, що інші релігії не мають права існувати, 51,7% опитаних студентів позитивно ставляться до інших релігій.

17,2% респондентів походять із не віруючих сімей, із частково віруючих 41,2% та із повністю віруючих сімей 41,2%, що свідчить про те, що переважна більшість сімей із, яких походять студенти та чи інакше вірять в Бога.

На питання: «Як ви вважаєте, чому ви сповідуєте саме вашу релігію?» 24,1% відповіли, що батьки є причиною вибору їхньої церкви, 27,6% вважають, що вони сповідують свою релігію через те, що вона є найпоширенішою в їхній місцевості, 44,82% не віруючих і тільки 3,45% самі вирішили, що вони будуть сповідувати їхню релігію. Отже, можна зробити висновок, що основними причинами вибору релігії є місцевість в якій проживають респонденти та їх сім'я.

17,2% опитаних святкує усі церковні свята, 27,6% святкують найбільші свята, але не вважають себе віруючими, 17,2% святкують тільки найбільші свята та 37,9% взагалі не святкують ніяких свят.

Тільки 1 людина дотримується усіх постів (3,45%), 24,1% дотримуються тільки деяких постів(7 чоловік), та переважна більшість 72,4% опитаних не дотримуються ніяких постів(21 людей).

На питання: «Як ви відноситися до створення Єдиної Української Православної Помісної церкви?» 24,1% відповіли, що вони проти цього(7 чоловік), 27,6% вважають, що це могло б об'єднати країну і підтримують цю ідею. 48,3% відповіли, що дане питання їх не цікавить(14 людей).

На питання: «На вашу думку УПЦ Московського патріархату втручається в політичне життя України?» 62% відповіли, що вона маніпулює прихожанами, навіює власні погляди, 20,7% вважають, що вплив є, але він не значний, 17,2% вважає, що церква відокремлена від політики.

Отже гіпотеза, що більшість респондентів є віруючими людьми але мало хто постійно відвідує церкву та більшість не має чіткої позиції і поглядів щодо подальшого розвитку церкви, частково підтвердилася оскільки тільки 55,2% опитаних є віруючими людьми, серед яких досить малий відсоток постійно відвідує церкву та цікавиться церковним життям. В результаті проведеного дослідження можна зробити висновок, що серед опитаної студентської молоді не має сектантів, вони вважають себе або атеїстами, або християнами.

Для того, щоб віра у Бога займала більш важливе місце в житті молоді, потрібно більше акцентувати увагу на духовних засадах життя людини, проводити з дітьми та підлітками виховні та інтелектуальні бесіди для вивчення поняття «Віра», приділяти більше уваги на розвиток вивчення Бога, так як духовні цінності є невід'ємною частиною людського буття та самовизначення кожного індивідуума.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Письменна А. В. Ставлення до релігії / А. В. Письменна, А. В. Слободянюк //Матеріали XLV Науково-технічної конференції ВНТУ, Вінниця, 23-24 березня 2016р
2. Соціологічне дослідження на тему Ставлення до релігії [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://gazumkov.org.ua/images/sociology/PresRelig1116.pdf>
3. Київський міжнародний інститут соціології. Аналітичний звіт. Релігійна самоідентичність і молитва в Україні [Електронний ресурс]. 2016
4. Слободянюк А. В. Психологія управління та конфліктологія [Текст] : навчальний посібник для практичних та семінарських занять / А. В. Слободянюк, Н. О. Андрущенко. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 120 с.

Слободянюк Анатолій Володимирович – к. соц. н., доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця.

Шевчук Олег Ігорович – ст.гр. 1АВ-146, факультету Комп'ютерних систем та автоматики Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця , e-mail: olehshevtchuk@gmail.com.

Slobodyanyuk Anatoly V. - PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa

Shevchuk Oleh. – gr. 1AV-14b, faculty of Computer systems and automation Vinnytsia national technical University, Vinnytsia